

Kompetencestrategi

i

Øre-Næse-Halsafdelingen,

Øjenafdelingen

og

Kæbekirurgisk afdeling

Indholdsfortegnelse

Kompetencestrategi i Øe-Næse-Halsafdelingen, Øjenafdelingen og Kæbekirurgisk afdeling	3
Formålet med kompetencestrategien for plejepersonalet i de tre afdelinger	3
Sygeplejens individuelle kompetencestrategi og medarbejderudviklingssamtale.....	3
Kompetenceområder og sygeplejens virksomhedsområder	4
Bilag 1: Kompetenceudvikling for sygeplejersker	6
Bilag 2: Sygeplejens fire virksomhedsområder.....	7
Bilag 3: Social – og sundhedsassistenter og sygehjælpere. Sygeplejens fire virksomhedsområder	11
Bilag 4: Ekspressiv og instrumentel sygepleje	12
Litteraturhenvisning	13

Kompetencestrategi i Øre-Næse-Halsafdelingen, Øjenafdelingen og Kæbekirurgisk afdeling

Kompetenceudvikling er alle de aktiviteter og indsatser, der kvalificerer plejepersonalet til udførelse af opgaver og funktioner, således at muligheden for - og evnen til handling i sygepleje forbedres. Kompetenceudvikling kan ske, når den enkelte gør sig erfaringer i praksis og tilegner sig viden og færdigheder.

Kompetencestrategien for Øre-Næse-Hals-, Øjen- og Kæbekirurgisk afdeling er udarbejdet af gruppen af oversygeplejersker, afdelingssygeplejersker og udviklingssygeplejerske på tværs af Øre-, Næse-, Hals-, Øjen- og Kæbekirurgisk Afdeling. Materialet er herefter bearbejdet af en arbejdsgruppe bestående af udvalgte plejepersonalemedlemmer fra alle tre afdelinger.

Strategien er udarbejdet på grundlag af:

Værdigrundlag for sygeplejen på Aalborg Sygehus.

Strategi for sygeplejen på Aalborg Sygehus.

Strategi for kompetenceudvikling. Handleplan og referenceramme for kompetenceudvikling af sygeplejepersonalet på Aalborg Sygehus, 2003.

Formålet med kompetencestrategien for plejepersonalet i de tre afdelinger

Der stilles flere krav fra samfund og arbejdsplads om højere kvalitet for de samme økonomiske ressourcer, hvorfor der er behov for, at plejepersonalets kompetencer udvikles, så den enkelte afdeling bliver bedre til at løse sine nuværende og fremtidige opgaver

Endvidere er en stigende kompleksitet i samfundet og dermed i organisationen med til at gøre dagligdagen mere uforudsigelig. Denne kompleksitet kræver kompetente medarbejdere.

Endelig kan kompetenceudvikling tiltrække og fastholde gode medarbejdere, idet medarbejdere i dag forventer at arbejdspladsen giver mulighed for personlig og faglig udvikling.

Sygeplejens individuelle kompetencestrategi og medarbejderudviklingssamtale (MUS)

Kompetencestrategien er beskrevet i generelle vendinger på baggrund af, hvad der efterspørges inden for sygepleje. Den enkeltes kompetenceprofil fremkommer, når leder og medarbejder anvender kompetencebeskrivelsen til at afdække sygeplejerskens eksisterende og ikke eksisterende kompetencer i forhold til sygeplejefaglig opgave- og funktionsløsning i afdelingen. Vurdering af plejepersonalets kompetencer kan både være en hjælp i målrettet kompetenceudvikling for den enkelte og en mulighed for at skabe overblik på organisatorisk niveau til at vurdere afdelingens totale og aktuelle sammensætning af de kompetencer plejepersonalet besidder.

En årligt afholdt medarbejderudviklingssamtale med nærmeste leder er udgangspunkt for en skriftlig aftale om individuel kompetencestrategi. Medarbejder og leder har forud for samtalen forberedt sig på en drøftelse af den enkeltes kompetence og mulighed for kompetenceudvikling.

Som udgangspunktet er, at den enkelte selv ansvarlig for at holde sig ajour med sin uddannelse i al almindelighed. Samtidig kan du i samarbejde med nærmeste leder, undervisningsansvarlig sygeplejerske og/eller udviklingssygeplejerske sondere muligheder for efter- og videreuddannelse. Medarbejderudviklingssamtaler kan være afsæt til en aftale og planlægning af en uddannelsesplan, der kombinerer afdelingens behov og den enkeltes personlige udvikling og avancement.

Som en del af den faglige udvikling bør der årligt tages stilling til efter og videreuddannelse for sygeplejersker, social- og sundhedsassistenter og sygehjælpere.

Kompetenceområder og sygeplejens virksomhedsområder

Sygeplejens formelle kompetencer er inddelt i fire virksomhedsområder: At udføre, lede, formidle og udvikle sygeplejen.

Med afsæt i de fire virksomhedsområder kan den enkelte afdeling beskrive den specielle sygeplejen i egen afdeling.

Kompetenceområderne i denne strategi er inddelt i tre niveauer, kompetenceområde 1, 2 og 3. (Juli 2003)

Kompetenceudvikling og MUS tager afsæt i sygeplejens virksomhedsområder koblet til de tre beskrevne kompetenceområder.

At udføre sygeplejen

Udfører sygepleje af sundhedsfremmende, sundhedsbevarende, forebyggende, behandlende, rehabiliterende og lindrende karakter. Sygeplejen til den enkelte patient eller grupper af patienter i alle livsfaser udføres på baggrund af værdimæssige, teoretiske og kliniske kundskaber. Sygeplejersken identificerer sundheds- og sygeplejeproblemer, udfører, evaluerer, justerer og dokumenterer sygepleje.

At lede sygeplejen

varetager den faglige ledelse af indholdet i sygeplejen ved planlægning, udførelse, evaluering og justering af den enkelte patients plan for plejen. Endvidere varetages administrative og koordinerende funktioner omkring én eller flere patienters plejeforløb i relation til sundhedsfremme, sundhedsbesvarelse, forebyggelse, behandling, rehabilitering og lindring.

At formidle sygeplejen

formidler sin faglige viden til patienter, pårørende, kolleger, tværfaglige samarbejdspartnere, studerende og elever.

At udvikle sygeplejen.

anvender systematisk eksisterende viden med henblik på udvikling af faget og egen praksis. Udviklingen af sygeplejen omfatter således også deltagelse i f.eks. kvalitetsprojekter for behandlings- og plejeforløb.

Kompetenceområde 1

Varetager sygepleje i situationer på en måde, der ofte afspejler afhængighed af gældende retningslinjer/principper i beslutninger.

Vurderinger og beslutninger træffes ud fra det generelle i situationen og en erfaringsbaseret forståelse på et generelt niveau.

Behandler alle aspekter i situationen som lige vigtige og lader ikke situationen afgøre prioriteringer.

Kan begynde at skelne tilbagevendende mønstre i situationen, men bruger forholdsvis lang tid på mønstergenkendelse.

Kompetenceområde 2

Varetager sygeplejen, hvor situationen ses i perspektiv og beslutninger hviler på betydelige, bevidste, abstrakte og analytiske overvejelser.
Vurderinger og beslutninger hviler på bevidste, abstrakte og analytiske overvejelser
Integrerer teoretisk, praktisk og etisk kundskab i forståelse af situationen.
Lader situationen afgøre prioriteringer.

Kompetenceområde 3

Varetager sygepleje ud fra forståelse af helheden og nuancerne, hvor beslutninger hviler på tolkning af det særlige i situationen.
Vurderinger og beslutninger hviler på etiske overvejelser, hvor teoretisk og praktisk kundskab er indlejret som en naturlig del af overvejelserne.
Anvender intuition og tidligere konkret erfaring til at genkende vigtige aspekter i situation.

Kompetenceudvikling for Sygeplejersker. Øre-Næse-Hals-, Øjen- og Kæbekirurgisk afdeling. Aalborg Sygehus, Århus Universitetssygehus		
Kompetenceområde 1	Kompetenceområde 2	Kompetenceområde 3
▪ Varetager sygepleje i situationer på en måde, der ofte afspejler afhængighed af gældende retningslinjer/principper i beslutninger. ▪ Vurderinger og beslutninger træffes ud fra det generelle i situationen og en erfaringsbaseret forståelse på et generelt niveau. ▪ Behandler alle aspekter i situationen som lige vigtige og lader ikke situationen afgøre prioriteringer. ▪ Kan begynde at skelne tilbagevendende mønstre i situationen, men bruger forholdsvis lang tid på mønstergenkendelse.	▪ varetager sygeplejen, hvor situationen ses i perspektiv og beslutninger hviler på betydelige, bevidste, abstrakte og analytiske overvejelser. ▪ Vurderinger og beslutninger hviler på bevidste, abstrakte og analytiske overvejelser. ▪ Integrerer teoretisk, praktisk og etisk kundskab i forståelse af situationen. ▪ Lader prioriteringer afgøre situationen.	▪ Varetager sygepleje ud fra forståelse af helheden og nuancerne, hvor beslutninger hviler på tolkning af det særlige i situationen. ▪ Vurderinger og beslutninger hviler på etiske overvejelser, hvor teoretisk og praktisk kundskab er indlejret som en naturlig del af overvejelserne. ▪ Anvender intuition og tidligere konkret erfaring til at genkende vigtige aspekter i situationen.

Bilag 2: Sygeplejens fire virksomhedsområder

Kompetenceområde 1 At udføre sygepleje:	Kompetenceområde 2 At udføre sygepleje:	Kompetenceområde 3 At udføre sygepleje:
Sygeplejen udføres ud fra kendskab til afdelingens mål og værdier.	Sygeplejen udføres med fundament i afdelingens mål og værdier.	Sygeplejen udføres med fundament i afdelingens mål og værdier.
Har opnået rutine i almindeligt forekommende sygeplejeopgaver i afdelingen	På vej til at opnå rutine i de specielle sygeplejeopgaver i afdelingen.	Varetager specielle sygeplejeopgaver rutineret og sikkert.
Sygeplejen udføres ud fra patientens behov, i genkendelige situationer med anvendelse af standarder og retningslinjer.	Kan udføre sygepleje i komplekse og uforudsete sygeplejefaglige problemstillinger.	Sygeplejen udføres individuelt til patienten med intuition, viden, erfaring og sansning i situationen.
Der arbejdes analyserende, reflekterende og problemløsende ved at anvende teori, specialets almene metoder og almene kliniske færdigheder.	Sygeplejen udføres ud fra en kombination af teoretisk viden, erfaring og sansning i situationen.	Foretager sygeplejefaglige vurderinger ud fra et etisk og fagligt skøn.
Handler rationelt på ændringer i patientens tilstand og konfererer med mere erfarne kollegaer	Handler rationelt på ændringer i patientens tilstand og er i stand til at afvige fra procedurer ud fra en faglig begrundelse.	Handler rationelt og ud fra et fagligt skøn på ændringer i patientens tilstand
Forholder sig til etiske dilemmaer i udførelse af sygeplejehandlinger ud fra normer og regler i afdelingen.	Forudser og inddrager etiske problemstillinger ud fra patientens perspektiv og i forhold til pleje og behandling.	Benytter sig af etiske begrundelser som styrende for handlinger.
Skaber, bevarer og afslutter relationer med patienter, pårørende og kollegaer med fokus på egen rolle og funktion.	Skaber, bevarer og afslutter relationer med patienter, pårørende og kollegaer på baggrund af refleksion og erfaring.	Prioriterer relationen med patient og pårørende med respekt værdighed og integritet.
Deltager ansvarsfuldt i at løse opgaver i patientens pleje- og behandlingsforløb.		

Kompetenceområde 1	Kompetenceområde 2	Kompetenceområde 3
At lede sygepleje: Prioriterer egne planlagte arbejdsopgaver under hensyntagen til menneskelige og tidsmæssige ressourcer hos de tildelte patienter. Udvikler egne evner til at organisere og prioritere, ved at reflektere og analysere sammen med erfarne kollegaer. Argumenterer fagligt og etisk for egne valg med udgangspunkt i afdelingens normer og procedurer. Er lyttende og deltagende i det tværfaglige samarbejde. Kender egne begrænsninger og inddrager erfarne kollegaer i komplekse og uforudsete situationer.	At lede sygepleje: Sikrer patienten det bedst mulige forløb i forhold til kvalitet, ressourcer og kontinuitet i pleje og behandling. Viser engagement ved at give kollegaer respons på faglige og administrative opgaver f. eks ved at deltage i teamets sygeplejekonferencer samt bidrage til korrekt dokumentation af sygeplejen i VIPS journalen. Argumenterer fagligt og etisk for sine valg med udgangspunkt i den konkrete situation. Er lyttende og analyserende samt fagligt argumenterende og medbestemmende i det tværfaglige samarbejde f. eks i forbindelse med stuegang og konferencer. Viser stor ansvarsfølelse for teamet og forholder sig positivt, kritisk til kollegaers adfærd.	At lede sygepleje: Tager ansvar for og viser overblik ved at prioritere og fordele opgaver under hensyntagen til plejetyngde, kollegiale, tidsmæssige og økonomiske ressourcer. Forudser og forebygger gennem sit overblik kritiske problemstillinger i organisering af sygeplejen. Tager initiativ til diskussion af etiske problemstillinger i organisering af sygeplejen. Evner at træde ind og ud af forløb uden at virke forstyrrende, når en kollega eller samarbejdspartner har brug for hjælp. Skaber relationer med kollegaer, således at fagligheden styrkes f. eks ved at være rollemodel i situationen og skabe praksisbaseret læring.

Kompetenceområde 1 At formidle sygepleje:	Kompetenceområde 2 At formidle sygepleje:	Kompetenceområde 3 At formidle sygepleje:
Identificere og analysere såvel patientens som de pårørendes umiddelbare behov for vejledning og informerer i et hverdagsprog ud fra procedurer. Argumenterer mundtligt og skriftligt i forbindelse med konkrete opgaver og formidler observationer ud fra planlagt og udført pleje. Anvender dokumentationsmateriale systematisk samt observerer og dokumenterer patientens tilstand ud fra det forventede forløb. Vejleder sygeplejestuderende, elever og nyansatte inden for afgrænsede områder. Præsenterer observationer og vurderinger ud fra det forventede forløb. Deltager i drøftelser af etiske problemstillinger ud fra en konkret patientsituation. Orienterer sig i relevante sygeplejefaglige emner og formidler almene forekommende sygeplejefaglige emner skriftligt og mundtligt	Informerer patienter og pårørende med udgangspunkt i deres forudsætninger og ressourcer. Begrunder og argumenterer mundtligt og skriftligt for egne sygeplejefaglige beslutninger ud fra teori, erfaring og etisk refleksion. Planlægger, gennemfører og evaluerer selvstændigt undervisning og oplæring med udgangspunkt i modtagerens forudsætninger og ressourcer. Vejleder studerende, elever, kursister og nyansatte over et længere forløb og skelner bevidst mellem, hvornår der er behov for undervisning, vejledning og supervision. Præsenterer observationer og vurderinger af patientens samlede situation klart og præcist til samarbejdspartnere. Anvender sin teori, sine praktiske kundskaber og etiske overvejelser ved aktivt at deltage i afdelingens holdningsdiskussioner. Formidler systematisk sygeplejefaglige emner skriftligt og mundtligt internt og/eller eksternt	Mestrer forskellige kommunikationsformer og tager udgangspunkt i patienters og pårørendes ressourcer med bevidsthed om, hvad der er passende i situationen. Inspirerer til kreativitet og nytænkning inden for dokumentation og kvalitetsudvikling af sygeplejen samt tager initiativ til ændringer. Fungerer som ressourceperson og vejleder på afdelingen og formår at støtte og inspirere andre i deres faglige udvikling Formidler faglig kundskab og etiske problemstillinger til patienten, pårørende og samarbejdspartnere. Støtter patienten og pårørende i deres oplevelser af angst, sorg og sygdom og formår at hjælpe dem gennem kriser med afstemt involvering. Argumenterer sagligt ud fra sit etiske og kliniske skøn med udgangspunkt i patientens perspektiv. Forholder sig konstruktivt til den sundhedsfaglige debat, skriftligt og mundtligt.

Kompetenceområde 1 At udvikle sygepleje:	Kompetenceområde 2 At udvikle sygepleje:	Kompetenceområde 3 At udvikle sygepleje:
Tilegner sig faglig viden, metoder og færdigheder inden for specialet med fokus på egen sygepleje. Er åben for at lære, opsøgende og lydhør over for kollegaers råd, vejledning og krav. Fokus er sat på egen læring gennem analyse og refleksion over praksis. Udvikler egen sygeplejeidentitet i samarbejde med patient, pårørende og kollegaer. Orienterer sig i forhold til justeringer af sygeplejefaglige instrukser. Orienterer sig om igangværende projekter, undersøgelser og udvikling af sygeplejen i afdelingen.	Forholder sig til etiske dilemmaer ved at indgå i dialog og argumenterer ud fra det moralsk rigtige i situationen. Kan forudsige et forløb gennem sansning og refleksion og handle i uforudsete situationer. Engagerer sig i samarbejdet med patient og pårørende fagligt som personligt. Arbejder aktivt og målrettet med at erhverve ny viden, omdanne oplevelser til erfaring og afklare holdninger via dialog med kollegaer. Deltager aktivt i den kliniske sygepleje samt justering af sygeplejefaglige instrukser i takt med den faglige udvikling. Er aktiv i forhold til projekter, undersøgelser og udvikling af sygeplejen.	Udvikler holdninger til etik og sygepleje gennem faglige diskussioner. Fremmer samarbejdet med patient, pårørende og kollegaer ved at udvise fagligt engagement. Fremmer faglighed og fleksibilitet i forhold til omgivelsernes krav og udvikler sig kontinuerligt fagligt og personligt. Søger viden, beskriver og udfører sygepleje af høj kvalitet og fungerer herved som forbillede for kollegaer. Forholder sig kritisk til nuværende viden med henblik på at udvikle den. Er igangsættende og aktivt i udviklingen af den kliniske sygepleje. Er igangsættende og aktiv i forhold til projekter, undersøgelser og udvikling af sygeplejen.

Sygeplejens fire virksomhedsområder Social- og sundhedsassistenter og sygehjælpere
At udføre sygepleje Social- og sundhedsassistenten har et selvstændigt ansvars- og kompetenceområde i forhold til at udføre grundlæggende sundheds- og sygeplejeopgaver. Sygehjælperen har et delegeret ansvars- og kompetenceområde i forhold til at udføre grundlæggende sundheds- og sygeplejeopgaver.
At lede sygepleje Social- og sundhedsassistenten kan have et selvstændigt ansvars- og kompetenceområde i forhold til at lede den grundlæggende sygepleje. Herunder arbejdstilrettelæggelse og evaluering af eget og andres arbejde. Sygehjælperne kan have et delegeret ansvar i forhold til at lede den grundlæggende sygepleje.
At formidle sygepleje Social- og sundhedsassistenten har et selvstændigt ansvars- og kompetenceområde i forhold til at formidle den grundlæggende sygepleje til patienter, pårørende, kolleger, tværfaglige samarbejdspartnere, studerende og elever. Sygehjælperne kan have et delegeret ansvar i forhold til at formidle den grundlæggende sygepleje.
At udvikle sygepleje Social- og sundhedsassistenten har et selvstændigt ansvars- og kompetenceområde i at medvirke til at udvikle den grundlæggende sygepleje. Herunder udvikling af egen uddannelse og kompetence. Sygehjælperen kan medvirke til at udvikle den grundlæggende sygepleje. Herunder udvikling af egen uddannelse og kompetence.

Kompetencemateriale udarbejdet ud fra konkrete opgaver og funktioner er under udarbejdelse for social- og sundhedsassistenter og sygehjælpere

SYGEPLEJE

EKSPRESSIV SYGEPLEJE

Psykisk pleje, den medmenneskelige dimension og den kommunikative side af sygeplejen.

Omhandler sygeplejerske – patient forholdet.

Ekspressiv sygepleje er fx forståelse, støtte, hjælp til udvikling, trøst, lindring.

Vejledning og samtaler med patient og pårørende.

Bygger på human- og samfundsvidenskaben.

INSTRUMENTEL SYGEPLEJE

Fysisk pleje, den pleje og behandlingsmæssige dimension og den håndelagmæssige side af sygeplejen.

Sygeplejersken gør noget med eller for patienten.

Instrumentelle handlinger er fx kropslige undersøgelser, behandling, fysisk pleje.

Lægeafledte opgaver forbundet med instrumenter og teknologi.

Bygger på naturvidenskaben.

Ref.

Janne Lyngaa, Sygepleje og samfund – historie, profession, identitet og paradigme.

Sygeplejefag- refleksion og handling, Gyldendals akademiske bogklubber, 1. oplag 2003.

Solveig Kroer Jensen, uddannelsesansvarlig sygeplejerske, øjenafdelingen, Aalborg Sygehus 2006.

Litteraturhenvisning

Maj 2004. Værdigrundlag for sygeplejen på Aalborg Sygehus.

Februar 2005. Strategi for sygeplejen på Aalborg Sygehus.

Juli 2003. Strategi for kompetenceudvikling. Handleplan og referenceramme for kompetenceudvikling af sygeplejepersonalet på Aalborg Sygehus.

September 2003. Kompetenceudviklingsplan for sygeplejersker ansat i kæbekirurgisk afdeling.